

Akt-Vertikaal Antwerpen-Gent

India Song

Marguerite Duras heeft *India Song* (een experimenteel filmscenario uit 1973) heel dicht geschreven, met een ongewoon simultaan verloop, bewust desoriënterend. Het ligt in de lijn van Van Hove's werk zijn regies een eigenzinnige richting te geven. Structureel leidt dit, bij deze derde verbroedering van Akt-Vertikaal, naar een opeenvolging van scènes die, als lagen van één geheel, geleidelijk dichter bij een oerverhaal komen.

Het nauwe, eerste luik maakt meteen duidelijk dat het paradijs al lang verloren is. Toch blijft onder de lage hemel van de kijkdoos nog een idyllisch bloembed over. Hij en zij proberen er elkaar te benaderen, terwijl ze fragmenten opdissen uit de bijna legendarische geschiedenis van Anne-Marie Stretter, de Franse ambassadrice in Calcutta. De man en de vrouw aarzelen, dagen uit, glijden langs elkaar heen. Ze verliezen zich in de herinnering aan dat ver liefdesverhaal. Ook op hun verhaal drukt tere melancholie. Maar alle liefelijkheid kwijnt weg als een stel gore gluurders het eng begrensde wereldje brutaal opengooit. Zij worden de bewoners van de tweede scène.

Een donkere ruimte wordt schuin verdeeld door een lange, leren zetel. Daarachter een lintenscherf waardoor de vijf outsiders een receptie op de ambassade beloeren: ze pikken er stof op voor hun roddels. Om hun lege bestaan verder vulling te geven, besluiten ze elkaar, vergrijpen zich aan elkaar of duiken onder in een nummertje groepshysterie. Toch kunnen ze in al hun decadent vertoon alleen schrijnend onvermogen ensceneren.

De ambassade-society, hun enige onderwerp van gesprek, wordt trouwens ook door impotentie gekweld. Deze elite, die dus de eigenlijke protagonist is van het ver-nabij verhaal, zien we in het derde luik. Dezelfde zetel staat nu kruislings onder een zacht ritselende lintenrij. Je hoort een weemoedige western-stem een romantische story vertellen. Ondertussen verschijnen één voor één de intiem van het huis, allemaal kolonisten. Ze dansen, gapen elkaar aan, drinken, praten, tasten in elkaars kleren. Alles traag, wat wazig. Deze verlamde toestand wordt zelfs nauwelijks verstoord door de scherpe kren van de vice-consul van Lahore. Hij schreeuwt zijn liefde uit voor Anne-Marie Stretter. Hij wordt verwijderd.

In een naspel proberen de vijf acteurs zich aan een stang op te trekken. Krampachtig en hijgend vermelden ze nog hoe Anne-Marie Stretter dramatisch aan haar einde kwam. Ook zij komen nog nauwelijks omhoog. Links en rechts van het toneel

zwaait een Russisch en een Amerikaans vlaggetje.

Met dit laatste beeld wil Ivo Van Hove blijkbaar nog per se laten zien dat hij het immobilisme van de personages ook op politiek terrein wil doortrekken (de verstarring van Indië tussen de twee grootmachten). Dit aanhangsel is niet alleen overbodig. Het verbreekt ook de eenheid van de voorstelling die doorheen de eerste drie scènes toch mooi verzekerd werd door subtiele associaties binnen het decor. (Het bloemperk uit I b.v. wordt in II betekenisvol geïntegreerd als een boeket snijbloemen in een vaas.)

Wanneer de impotentelingen in het tweede luik nadrukkelijk hun identiteit demonstreren met postiche penissen, komt mij dat al evenzeer voor als een aangeplakte interpretatie. Men toont bloedloos exhibitionisme, te vergelijken met ongeïnteresseerd voyeurisme op andere momenten. Dit louter etaleren werkte als stijl in de *Wonderen der Mensheid* (Etcetera 10, p. 61 e.v.), maar hier maakt het me onverschillig. Door 'vals' te spelen (en te spreken), is de voorstelling dan ook niet geworden wat ze volgens de programmaproject had willen zijn, nl. "een wrange tekening van menselijk vampirisme," d.i. "mensen die zich vastzuigen aan anderen teneinde zelf te overleven." Van een sterk doorvoelde tekst heb ik alleen een klaar doordachte, maar dunne vorm teruggevonden. Ik was ontgoocheld.

Marijke Caris

INDIA SONG

auteur: Marguerite Duras; vertaling en regie: Ivo Van Hove; vormgeving: Jan Versweyvel; belichting: Jan Versweyvel, Peter Van Kraaij; spelers: Luk De Konink, Goedele Derick, Peter Van Asbroeck; René Van Sambeek, Philip Watrin.

NTG Gent

Blindeman

Naar aanleiding van *Serenade* bij het Theatercoöperatief schreef ik dat Hugo Claus de laatste tijd beter functioneert wanneer hij bewerkingen maakt dan wanneer hij vrij spel heeft. Dat moet ik met *Blindeman* herzien.

Blindeman is de zoveelste neerslag van Claus' bezetenheid met de Oedipusthematiek. De poëtisch-rituele lezing van *Oedipus* jg. '71 wordt vervangen door een Gentse gecaramelliseerde versie onder het motto 'de eerste *Oedipus* waarmee gelachen kan worden'. Dat gaat dan zo: na een kernexplosie in Gent proberen enkele

Blindeman (NTG) foto Luk Monsaert

zwartgeblakerde overlevenden de tijd te doden met allerlei spelletjes. Tot iemand zich het spannende verhaal herinnert van Oedipus/Omer die zijn vader doodde en zijn moeder (Jokaste/Yolande) trouwde. De vertelling evolueert allengs tot een toneelstuk.

Modieus is deze nieuwe aflevering alleszins. Kernbommen zijn niet alleen politieke pasmunt, maar ook commerciële voltreffers. Claus is evenmin blind voor de postmodernistische golf met zijn tendens tot trivialisering en ironie. Maar het triviale blijft plat en de ironie een flauwe pastiche. Enkel de rammelende rijmelaar op Gentse wijze slaagt er bijwijlen in de autochtone bevolking de mondhoeken te krullen. "Al onze uitdrukkingen zitten erin," hoorde ik iemand na afloop bewonderend zeggen. *Oedipus*, of het Gentse idioticon.

Dat schrijvers hun eigen stukken zelden kunnen regisseren is een vrij algemene vaststelling. Claus vormt daarop geen uitzondering. De acteurs doen hun best en het decor, een gestolde lavaberg met een vliegtuigvleugel als loopbrug, is uitstekend als speldispositief. *Blindeman* komt echter niet tot leven. Het is allemaal erg plastisch en Boschiaans bedoeld, maar de produktie lijdt aan een chronische indigestie die ze lomp en log maakt. Bovendien houdt Claus niet op te citeren uit de *Labdakus*-produktie die hij ooit samen met Franz Marijnen in Rotterdam maakte. Dat was bij *Jessika!* in de KVS al zo, en nu opnieuw. Hij moet dringend eens ander werk zien.

Kortom, de verplichte jaarlijkse Claus op het NTG-programma begint meer en meer op een sleur te lijken. *Blindeman* oogt dof, loopt mank en klinkt hol. En het is zelfs geen grand-guignol.

Luk Van den Dries

BLINDEMAN

auteur en regie: Hugo Claus; groep: NTG; decor: Santiago Del Corral; kostuums: Mechtilde Schwienhorst; spelers: Ille Geldhof, Blanka Heirman, Chris Thys, Peter Marichael, Walter Moeremans, Eddy Spruyt, Hugo Van Den Berghe, Cyriel Van Gent, Eric Van Herreweghe en Nolle Versyp.

Nederlandse Operastichting Amsterdam

Dr. Faustus

Ach wat zou ik graag een positief bericht schrijven over de nieuwe opera *Dr. Faustus*. De makers zijn lieve mensen, en ze hadden de intentie om een kritische versie van de Faustlegende te bieden. Prijzenswaardig initiatief.

In Konrad Boehmers kop speelde een verhaal waarbij komaf zou worden gemaakt met een hele reeks gevestigde waarden. Om Faustus te kruiden zou hij een scène inlassen waarbij men merkt dat Faustus van mooie knaapjes houdt. *Gay Power* in de Renaissance.

Helaas spoorde Boehmer naar Gent en ging hij bij een Oostvlaamse tekstleverancier zijn project bespreken. Deze rondborstige Vlaming zegt zelden neen, en ging dus ook op dit voorstel in. Hij begon meteen het gegeven van Boehmer te berijmelen. Tot zijn grote vreugde merkte hij dat Boehmer zich liet inspinnen en met de magere woorden aan de compositie begon. Slechte teksten zouden de muziek wel overleven. Boehmer wierp zich op een ellenlange gecompliceerde ouverture waarin hij bewees